

16.1.2018

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädännön muuttamiseksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen johdosta (Lausuntopyyntö dnro STM/3551/2017)

Esityksen sisältö

Esityksessä ehdotetaan sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädäntöön muutoksia, jotka johtuvat EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta. Esityksen tavoitteena on saattaa kansallinen sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädäntö yhteensopivaksi tietosuoja-asetuksen kanssa. Tietosuoja-asetuksen kanssa ristiriitaiset tai päällekkäiset säännökset ehdotetaan kumottavaksi, koska asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta. Lisäksi esityksessä esitetään eräitä tietosuoja-asetusta tarkentavia säännöksiä ja välttämättömiä poikkeuksia tietosuoja-asetuksen velvoitteista. Eräistä nykyisin rekisteröidyn suostumukseen perustuvista henkilötietojen luovutuksista ehdotetaan otettavaksi säännökset lakiin.

Vakuutusyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön ehdotetaan lisättäväksi säännökset, jotka mahdollistaisivat rikosepäilyihin ja rikostuomioihin liittyvien henkilötietojen käsittelyn ja luovuttamisen toisille vakuutusyhtiöille niin sanottujen väärinkäytösrekistereiden ylläpidossa.

Sosiaaliturvalainsäädäntöön ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joilla poikettaisiin tietosuoja-asetuksen mukaisesta oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen sekä ehdotetaan lisättäväksi säännökset automaattisten päätösten antamisesta. Automaattiset päätökset olisivat sallittuja sosiaaliturvan toimeenpanossa ja vakuutustoiminnassa siltä osin kuin ne ovat asioiden laatuun ja laajuuteen nähden tarkoituksenmukaisia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 25 päivänä toukokuuta 2018 eli samana päivänä kun tietosuoja-asetusta aletaan soveltaa.

Lakiesitys sisältää luonnokset maatalousryttäjän eläkelain, maatalousryttäjien työtapaturma- ja ammattitautilain sekä sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousryttäjälle annetun lain muuttamisesta, ja Mela ottaa lausunnossaan kantaa vain edellä mainittuja lakeja koskeviin muutosehdotuksiin.

Yleiset kommentit

Tietosuoja-asetuksen toimeenpanon kannalta on tarkoituksenmukaista, että sosiaalivakuutuslainsäädäntöön otetaan kansallisen liikkumavaran puitteissa säännöksiä, joilla selkeytetään asetuksen toimeenpanoa sosiaalivakuutusjärjestelmässä ja poiketaan sellaisista asetusten säännöksistä, jotka eivät sovellu sosiaalivakuutusjärjestelmien toimeenpanoon. Sosiaalivakuutusjärjestelmän toimeenpanon kannalta erityisen keskeiset ovat ehdotukset automatisoituja päätöksiä koskevista säännöksistä, sekä siitä, ettei rekisteröity voisi rajoittaa oman asiansa ja tietojensa käsittelyä sosiaalivakuutusasioissa, joissa joudutaan tekemään välillä vakuutetun kannalta negatii-

16.1.2018

visia päätöksiä kuten takaisinperintäpäätöksiä tai etuushakemuksen hylkääviä päätöksiä.

Maatalousyrittäjän eläkelaki (MYEL)

Maatalousyrittäjän eläkelain 2 §:ään, 90 b §:ään, 138 a §:ään ja 146 a §:ään ehdotetaan tehtäväksi asiasisällöltään vastaavat muutokset kuin työntekijän eläkelakiin. Ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia.

MYEL 143 §

Säännös koskee eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeutta saada tietoja maatalousyrittäjän eläkelaisista säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi. Mainittua lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi tarkistamalla kumottuun lainsäädäntöön olevat viittaukset viittauksiksi voimassaolevaan lainsäädäntöön.

Mela toteaa, että lainkohtaa on lisäksi tarpeen muuttaa 1.16.2018 voimaan tulleen tulorekisterilainsäädännön (laki tulotietojärjestelmästä 53/2018) johdosta siten, että maatalousyrittäjän eläkelain 143 §:n 1 momentissa ja 143 §:n 2 momentissa oleva viittaus veroviranomaiseen tulisi muuttaa viittaukseksi Verohallintoon, jolloin se kattaisi myös tulorekisteriyksikön. Melan käsityksen mukaan termi veroviranomainen voitaisiin korvata termillä Verohallinto tämän lakiesityksen yhteydessä, kun säännöstä tämän lakiesityksen yhteydessä muutoinkin muutetaan.

Maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilaki (MATAL)

Maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain 4 §:ään, 157 §:ään, 162 §:ään, 162 a §:ään ja 180 §:ään ehdotettavat muutokset vastaavat asiasisällöltään työtaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 2 §:ään, 250 §:ään, 252 §:ään ja 286 §:ään ehdotettuja muutoksia osalta. Ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia.

Oikeus tietojen luovuttamiseen MATAL 158 §

Melan oikeudesta luovuttaa tietoja säädetään lain 158 §:ssä. Pykälän 3 kohta ehdotetaan kumottavaksi ja sen sijaan sijaan säädettäväksi, että maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos saa käsitellä tietoja rikosepäilyistä ja rikoksista siten kuin vakuutusyhtiölain 30 luvun 3 a §:ssä säädetään. Ehdotettu muutos on tarpeellinen.

Asiasisällöltään MATAL 158 §:ää vastaavaan TyTAL 255 §:n 1 momentin loppuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta, jossa säädetään, että 252 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle terveydenhuollon toimintayksikölle ja itsenäiselle ammatinharjoittajalle sekä kuntoutuksen palveluntuottajalle ja muulle kuntoutustoimenpiteen toteuttamiseen osallistuvalla voidaan luovuttaa vahingoittunutta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä kuntoutusasian käsittelemiseksi ja kuntoutuksen toteuttamiseksi. Säännös mahdollistaisi perustelujen mukaan tietojen antamisen työterveyshuollolle sekä sen, että vakuutuslaitos voisi antaa välttämättömiä tietoja esim. vakuutuslaitoksen toimeksiannosta toimivalle kuntoutuksen palveluntuottajille ja

16.1.2018

esimerkiksi työkokeilupaiikkaa tarjoavalle työnantajalle. Säännös vastaa sisällöltään työntekijän eläkelakiin ehdotetun uuden 195 a §:n 2 ja 3 kohtaa.

Edellä mainittua työntekijän eläkelain 195 a §:n 2 ja 3 kohtaa vastaava säännös ehdotetaan lisättäväksi maatalousyrittäjän eläkelakiin 138 a §:ään. Mela toteaa, että vastaava säännös olisi tarpeen lisätä myös maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 158 §:n 1 momenttiin, jotta myös MATAL:n mukaisessa vahinkotapah- tumassa vahingoittuneen maatalousyrittäjän ja apurahansaajan kuntoutusasian toteuttamista voidaan edistää säännöksessä ehdotetulla tavalla. Myös maatalousyrittäjien ja apurahansaajien osalta voi olla tarpeen välittää kuntoutusasian toteuttamiseksi liittyviä välttämättömiä tietoja maatalousyrittäjän työterveyshuollolle tai työkokeilupaiikkaa tarjoavalle työnantajalle, esim. tilanteessa jossa kuntoutuksella tähdätään maatalousyrittäjän työllistymiseen uuteen ammattiin.

Laki sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjälle

Yllä mainittuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi automaattisten päätösten sekä rekisteröidyn tietojen käsittelyn rajaamisoikeudesta poikkeamisen osalta vastaavat muutokset kuin maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin.

Melan käsityksen mukaan EU:n tietosuojasetuksen säännöksistä ja henkilötietolain kumoamisesta johtuen olisi tarpeen kumota myös sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjälle annetun asetuksen 4 §. Mainitun säännöksen mukaan Kansaneläkelaitos on rekisterinpitäjänä vastuussa teknisen käyttöyhteyden kautta maatalousyrittäjien eläkelaitokselle tapahtuneen tiedonsiirron yhteydessä korvauksenhakijalle aiheutuneesta vahingosta siten kuin henkilörekisterilain (471/87) 42 §:ssä on säädetty. Säännöksessä viitataan kumottuun lainsäädäntöön ja se sisältää päällekkäistä sääntelyä asioista, joista säädetään EU:n tietosuojasetuksessa.

Kaikki Melan toimeenpanemaan lainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat lain toimeenpanon kannalta tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia. Melalla ei ole muiltakaan osin huomauttamista lakiesitykseen.

Päivi Huotari
Toimitusjohtaja

Sonja Lilius
Kehityspäällikkö

